

Ontwerp wijzigingsplan natuurontwikkeling Emst-Achterhegge

februari 2021

Colofon

Titel

Ontwerp wijzigingsplan

natuurontwikkeling

Emst-Achterhegge

Opdrachtgever

Ecogroen B.V.

Auteurs(s)

Joost Fidom, Lars Olof Haverkort

Projectleider

Lars Olof Haverkort

Projectnummer

NL.IMRO.0232.BG065Achterhegge-OWP1

Tweede Lezer

Paraaf

Zonder voorafgaande, schriftelijke
toestemming van de opdrachtge-
ver of bureau RuimteWerk is het
niet toegestaan deze uitgave of de-
len ervan te vermenigvuldigen of
op enige wijze openbaar te maken.

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Ligging plangebied	5
1.3	Vigerend bestemmingsplan & wijzigingsbevoegdheid	6
1.4	Leeswijzer	6
2	Planbeschrijving	8
2.1	Huidige situatie	8
2.2	Nieuwe situatie	8
3	Beleidskader	11
3.1	Rijksbeleid	11
3.2	Provinciaal- en regionaal beleid	11
3.3	Gemeentelijk beleid	14
4	Onderzoek	19
4.1	Cultuurhistorie & archeologie	19
4.1.1	Cultuurhistorische elementen	19
4.1.2	Archeologie	19
4.2	Bodem	20
4.3	Water	24
4.3.1	Effect op waterhuishouding omgeving	24
4.3.2	Effect op waterhuishouding projectgebied	25
4.4	Natuur	26
4.4.1	Te verwachten effecten op beschermde soorten	26
4.4.2	Te verwachten effecten Natura-2000 gebied	26
4.4.3	Te verwachten effecten Gelders Natuurnetwerk	27
4.4.4	Houtopstanden	27
4.5	Milieuaspecten	27
4.5.1	Geluid	28
4.5.2	Luchtkwaliteit	28
4.5.3	Externe veiligheid	28
4.6	Verkeer	29
4.7	Kabels en leidingen	29
5	Juridische toelichting	30
5.1	Inleiding	30
5.2	Verbeelding	30
5.3	Planregels	31
6	Uitvoerbaarheid	32

6.1	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	32
6.1.1	Inspraak en overleg	32
6.1.2	Zienswijzen	32
6.2	Economische uitvoerbaarheid	33

Bijlagen	34
-----------------	-----------

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gelderland is een provincie met veel natuur: de Veluwe met bos, hei en zandverstuivingen, de uiterwaarden langs verschillende rivieren en natte natuur bij bijvoorbeeld het Veluwemeer. Samen vormen deze natuurgebieden het Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie Gelderland is verantwoordelijk voor de instandhouding én ontwikkeling van de natuur in Gelderland. Samen met verschillende partners, zoals gemeenten, waterschappen en ook particulieren, werkt de provincie Gelderland er hard aan om de natuurgebieden te beschermen, te herstellen en versterken.

Om het Gelders Natuurnetwerk te versterken worden ook nieuwe natuurgebieden gerealiseerd. Nieuwe natuur is belangrijk voor de soortenrijkdom in Nederland. De biodiversiteit (het aantal planten- en diersoorten) neemt af. De aanleg van nieuwe natuur zorgt voor grotere en sterkere natuurgebieden. Hoe groter een gebied, hoe groter de overlevingskansen van planten- en diersoorten en hoe groter de biodiversiteit. Dat zorgt er weer voor dat natuur minder kwetsbaar is voor bijvoorbeeld droogte of ziekte. Een sterke natuur is ook belangrijk voor schoon water, het tegengaan van de gevolgen van klimaatverandering en voedselproductie.

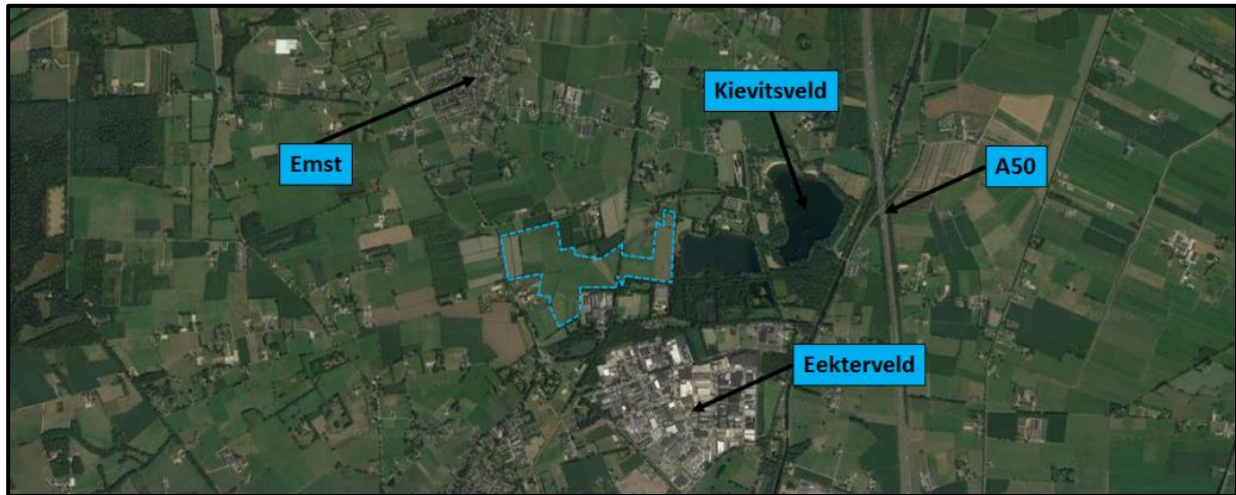
Met de Rijksoverheid heeft de provincie Gelderland afgesproken om 10.500 hectare nieuwe natuur aan te leggen voor 2027. Dit gebeurt door de provincie zelf door aangekochte grond in te richten als natuur, maar ook door particulieren met subsidie van de provincie. In dat kader wordt er gewerkt aan 37 gebiedsprojecten en -processen in de provincie.

Project natuurontwikkeling Emst-Achterhegge

Eén van die projecten is Emst-Achterhegge. Het projectgebied Emst-Achterhegge ligt in een overgangsgebied tussen de Veluwe en de IJsselvallei. Het gebied bestaat op dit moment vooral uit grasland en is nog bestemd voor landbouw. De opgave is dit gebied als natuur inrichten om zo een verbinding te creëren tussen de bossen van de Veluwe en vochtige schraallanden en vochtige bossen in de IJsselvallei. Dit maakt het ook voor de kleinere minder mobiele diersoorten mogelijk om nieuwe gebieden te bereiken of in droge of natte tijden andere gebieden te bereiken. Er is door de provincie een inrichtingsplan gemaakt dat er voor moet zorgen dat er hoogwaardige natuurtypen ontstaan. Om de natuur ook planologisch te borgen en beschermen moet de bestemming gewijzigd worden van landbouw naar natuur. Hiervoor is het voorliggende wijzigingsplan 'natuurontwikkeling Emst-Achterhegge' opgesteld.

1.2 Ligging plangebied

Het plangebied bevindt zich in de gemeente Epe en in de provincie Gelderland. Op onderstaande afbeelding is de locatie van het plangebied weergegeven in de omgeving (figuur 1).

Figuur 1: plangebied Emst-Achterhegge (blauwe stippellijn) binnen gemeente Epe

Het gaat om een gebied met een oppervlakte van circa 32 hectare dat ruwweg wordt begrensd door de Smallertsweg aan de noordzijde, de Achterdorperweg aan de oostzijde, de Zwarteweg aan de zuidzijde en de Vaassenseweg aan de westzijde.

1.3 Vigerend bestemmingsplan & wijzigingsbevoegdheid

Het vigerende bestemmingsplan is het bestemmingsplan 'Buitengebied' van de gemeente Epe dat op 23 maart 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld. Alle percelen die vallen binnen het inrichtingsplan voor Emst-Achterhegge hebben de bestemming 'Agrarisch'. In paragraaf 3.3 wordt hier in meer detail op ingegaan. Binnen de bestemming 'Agrarisch' is duurzame natuurontwikkeling en onderhoud niet mogelijk, waardoor er een bestemmingswijziging moet plaatsvinden om de werkzaamheden volgens het inrichtingsplan van de provincie Gelderland mogelijk te maken en planologisch te borgen.

In het vigerende bestemmingsplan is in artikel 3.8.1 opgenomen dat het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Epe *onder voorwaarden* een wijzigingsbevoegdheid heeft om gronden met de bestemming 'Agrarisch' te wijzigen ten behoeve van de bestemming 'Natuur'. Dat is de reden waarom voor deze bestemmingswijziging het voorliggende wijzigingsplan is opgesteld (en dus geen bestemmingsplanwijziging). In paragraaf 3.3 wordt ook in meer detail ingegaan op de voorwaarden voor de wijzigingsbevoegdheid.

1.4 Leeswijzer

Het wijzigingsplan bestaat uit voorliggende toelichting, een verbeelding en regels. De toelichting van voorliggend wijzigingsplan bestaat uit de volgende hoofdstukken:

- In hoofdstuk 2 wordt een verdere beschrijving van het plangebied gegeven. Hierin zal zowel de bestaande als de nieuwe situatie als een gevolg van het inrichtingsplan Emst-Achterhegge beschreven worden.

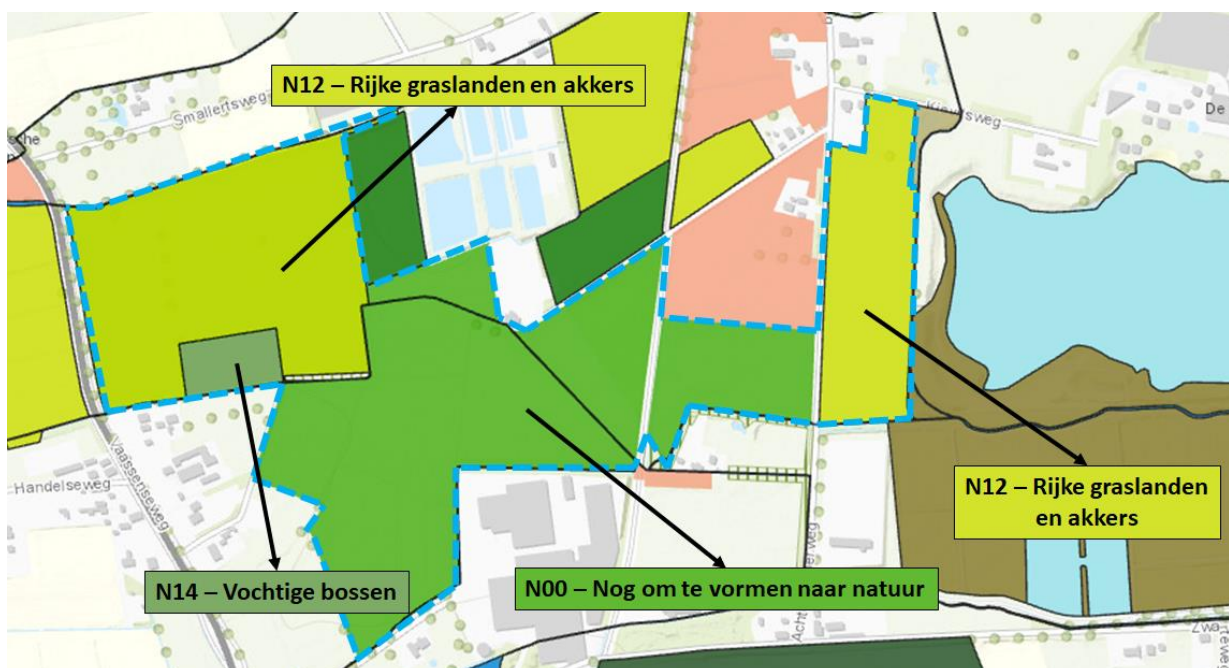
- In hoofdstuk 3 wordt een beschrijving gegeven van het geldende beleid op landelijk-, provinciaal/regionaal- en gemeentelijk niveau.
- In hoofdstuk 4 wordt aan de hand van verschillende thema's beredeneerd in hoeverre er met het initiatief van Emst-Achterhegge sprake is van een goede ruimtelijke ordening, al dan niet onderbouwd met onderzoeken die zijn uitgevoerd voor het project.
- In hoofdstuk 5 worden de nieuwe bestemmingsregels voor het gebied beschreven.
- In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de vraag in hoeverre het project Emst-Achterhegge maatschappelijk- en economische uitvoerbaar zijn.

2 Planbeschrijving

2.1 Huidige situatie

Het plangebied van dit wijzigingsplan bestaat uit agrarische grond in het buitengebied van Emst met een totale oppervlakte van circa 32 hectare. De gronden zijn in eigendom van de provincie Gelderland en het Geldersch Landschap en Kasteelen (GLK). Het gebied bestaat op dit moment overwegend uit grasland, waarvan delen - ondanks dat het planologisch nog bestemd is als agrarisch - al als natuurgebied worden beheerd (rijke graslanden en akkers en vochtige bossen). In figuur 2 is met een blauwe stippellijn de begrenzing van het plangebied weergegeven op een uitsnede van het 'Natuurbeheerplan 2021' van de provincie Gelderland. In dit beheerplan is de huidige 'natuurstatus' beschreven van percelen die onderdeel zijn van het Gelders Natuurnetwerk, zo ook voor Emst-Achterhegge. Het gebied bestaat in de bestaande situatie uit de volgende onderdelen:

- N00 – Nog om te vormen naar natuur. Dit zijn de huidige grasland percelen.
- N12 – Rijke graslanden en akkers.
- N14 – Vochtige bossen

Figuur 2: natuur-status percelen binnen plangebied Emst-Achterhegge (Natuurbeheerplan 2021, prov. Gelderland)

2.2 Nieuwe situatie

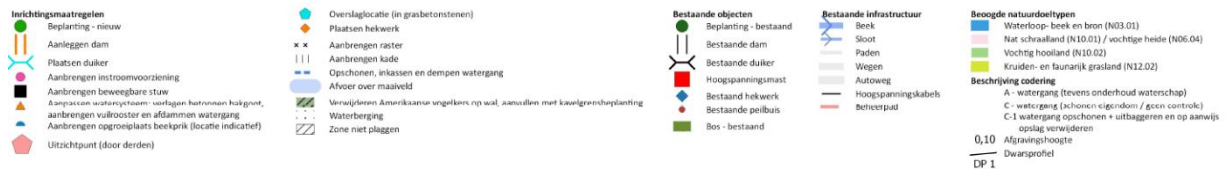
Het plangebied maakt onderdeel uit van het Gelders Natuurnetwerk (GNN). In figuren 3 en 4 zijn respectievelijk het inrichtingsplan voor Emst-Achterhegge (van januari 2021) en de bijbehorende legenda opgenomen. In bijlage 1 bij dit wijzigingsplan is tevens dezelfde ontwerpkaart van het wijzigingsplan opgenomen, met daarop ook meer informatie over o.a. het beplantingsplan.

Met het inrichtingsplan worden de volgende maatregelen genomen:

- het verwijderen van een deel van de door agrarisch gebruik gevormde graszode (afgraven van vruchtbare bovengrond). Op de ontwerp-tekening is te zien dat in het gehele gebied tot maximaal 40 centimeter van de bovengrond wordt afgegraven. Het afgraven van de graszode biedt groeimogelijkheden voor diverse nieuwe plantsoorten, zoals dotterbloemen en koekoeksbloemen;
- De wortels van deze planten hebben tot in april kwelwater op het maaiveld nodig. Kwelwater is grondwater dat onder druk aan de oppervlakte uit de bodem komt. Het inrichtingsplan is zo vormgegeven dat dit kwelwater tot april in het plangebied wordt vastgehouden. Vanaf april gaat het grondwater door verdamping en regionale grondwaterstromingen vanzelf naar beneden. Het langer vasthouden van kwelwater op het maaiveld is mogelijk door in het inrichtingsplan de bouw van een stuw mee te nemen en door watergangen te dempen. De stuw en het dempen zorgen ervoor dat de interne waterlopen in het plangebied van een hoger peil worden voorzien. De omliggende waterlopen (belangrijk voor bijvoorbeeld de landbouw in de omgeving) behouden het huidige peil;
- In het gebied wordt op diverse plekken nieuwe beplanting aangebracht; bijvoorbeeld de aanplant van struiken zoals de grauwe wilg, de meidoorn en de hondsroos langs kavelgrenzen in het noordwestelijk deel van het plangebied, en de aanleg van (beekbegeleidend) bos op diverse andere plekken.
- In het gebied worden nieuwe onderhoudspaden aangelegd voor het waterschap Vallei & Veluwe en wordt ook een uitzichtpunt langs het fietspad 'Baronnenlijn' gerealiseerd.

Figuur 3: plankaart inrichtingsplan Emst-Achterhegge (dd. 27 januari 2021)

Figuur 4: legenda bij plankaart inrichtingsplan Emst-Achterhegge (dd. 10 december 2020)

Op de plankaart zijn de nieuwe beheertypen voor natuur in kleur aangegeven. Teruggrijpend naar de uitsnede uit het Natuurbeheerplan 2021 van de provincie Gelderland in paragraaf 2.1 (figuur 2), zijn de gevolgen van het inrichtingsplan voor de natuur in het plangebied Emst-Achterhegge als volgt (zie ook tabel 1):

- Percelen die in het beheerplan genoemd staan als 'nog om te vormen naar natuur' zullen na het inrichtingsplan beheerd worden als vochtige schraalgraslanden (specifiek: vochtig hooiland) of rijke graslanden en akkers (specifiek: kruiden- en faunairijk grasland).
- De percelen die in het beheerplan genoemd staan als 'rijke graslanden en akkers' blijven dat deels, maar zullen voor andere delen worden beheerd als vochtige heide of als vochtige schraalgraslanden (specifiek: vochtig hooiland).
- De percelen met vochtige bossen blijven gelijk.

Huidige situatie

N00 – Nog om te vormen naar natuur

N12 – Rijke graslanden en akkers

N14 – Vochtige bossen

Nieuwe situatie

N10 – Vochtige schraalgraslanden

N12 – Rijke graslanden en akkers

N06 – Vochtige heide

N10 – Vochtige schraalgraslanden

N12 – Rijke graslanden en akkers

N14 – Vochtige bossen

Tabel 1: vergelijking huidige beheersituatie Natuurbeheerplan Gelderland (2021) en inrichtingsplan Emst-Achterhegge

3 Beleidskader

3.1 Rijksbeleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)

Op 13 maart 2012 is de nationale Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld. Het Rijk kiest voor een selectievere inzet van rijksbeleid op slechts 13 nationale belangen. Voor deze belangen is het Rijk verantwoordelijk en wil het resultaten boeken. Buiten deze 13 belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid.

Voor de ontwikkeling van Emst-Achterhegge is alleen het volgend nationaal belang relevant; 'Ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en fauna-soorten'. Het doel is tot stand brengen en beschermen van het (herijkte) Natuurnetwerk Nederland (NNN), inclusief de Natura 2000 gebieden (zoals de Veluwe).

Rijksnatuurvisie 'Natuurlijk Verder' (2014) & Nederland Natuurpositief (2019)

De Rijksoverheid is samen met de provincies verantwoordelijk voor de natuur in Nederland. Het investeert daarom samen met de provincies in het Natuurnetwerk Nederland (het netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden). In 2014 is de Rijksnatuurvisie 'Natuurlijk Verder' gepubliceerd. In de natuurvisie beschrijft het kabinet in grote lijnen het natuurbeleid tot 2025. In de visie beaamt het rijk dat de natuur onder druk staat en dat dieren- en plantensoorten uitsterven. Belangrijkste punt van de visie is een omslag in het denken: natuur hoort midden in de samenleving thuis, niet alleen in beschermde natuurgebieden. Natuurgebieden moeten overal worden versterkt: in steden, op het platteland en in de grote wateren. Met de natuurambitie 'Nederland Natuurpositief' (gepubliceerd in 2019) wordt die manier van denken voortgezet. Het natuurbeleid wordt verbreed en verbonden met de grote maatschappelijke opgaven van dit moment, zoals kringlooplandbouw, de energietransitie, uitbreiding van woongebieden, ontwikkeling van infrastructuur en vermindering van stikstofuitstoot.

Conclusie rijksbeleid

De voorgenomen natuurontwikkeling van Emst-Achterhegge geeft invulling aan het rijksbeleid.

3.2 Provinciaal- en regionaal beleid

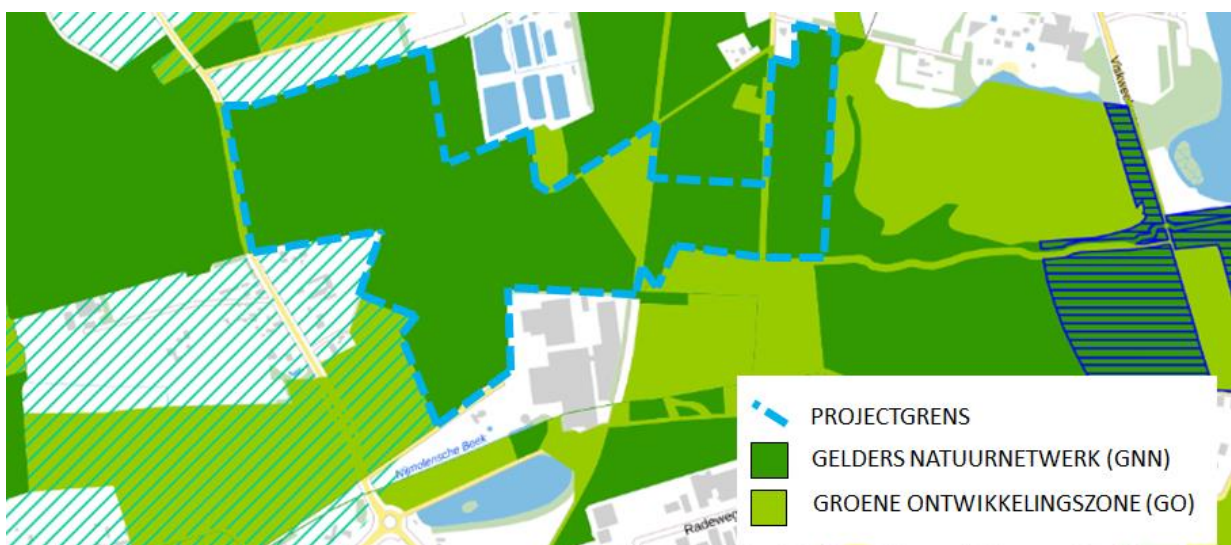
Omgevingsvisie Gaaf Gelderland (2018) en omgevingsverordening

In de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland beschrijft de provincie Gelderland haar ambities en doelstellingen. Dit heeft zij gedaan aan de hand van een zevental onderwerpen (energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie, biodiversiteit, bereikbaarheid, economisch vestigingsklimaat, en woon- en leefklimaat). De natuurontwikkeling van Emst-Achterhegge raakt met name aan het thema

biodiversiteit. Uit de omgevingsvisie: *“Gelderland heeft een rijke natuur, waaronder de Veluwe met haar bossen, heide, stuifzand en haar specifieke dier- en plantensoorten. We hebben een groot Gelders natuurnetwerk ontwikkeld met allerlei verbindingzones – ecologisch poorten, ecoducten, uiterwaarden – dat voor de biodiversiteit belangrijke gebieden in en buiten Gelderland verbindt. Het beschermen en het versterken van dit netwerk staat bij ons voorop.”*

- Het Gelders Natuurnetwerk (GNN) wordt beschermd tegen aantasting van de kern-kwaliteiten: dat zijn de natuurwaarden, de potentiële waarden, en de omgevingscondities.
- Het GNN is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuur van internationaal, nationaal, en provinciaal belang. Het GNN bestaat uit alle terreinen met een natuurbestemming binnen de voormalige EHS en bevat tevens een zoekgebied nieuwe natuur van 7.300 hectare, voor 5.300 hectare nog te realiseren nieuwe natuur. Het uitgangspunt is dat in het GNN geen nieuwe initiatieven plaatsvinden.

De omgevingsvisie is in zijn algemeenheid een redelijk abstracte strategische visie op hoofdlijnen welke wordt vertaald naar een omgevingsverordening waarin concreet regels en kaarten zijn uitgewerkt. Hiermee wordt er invulling gegeven aan de doelstellingen uit de omgevingsvisie. De omgevingsvisie Gaaf Gelderland is vertaald naar een omgevingsverordening Gelderland (2018). Uit de omgevingsverordening: *“Gelderland streeft naar het veiligstellen van de verscheidenheid (biodiversiteit) en kwaliteit van de Gelderse natuur, wat bijdraagt aan een prettige leef- en werkomgeving. Hiertoe zetten wij in op de realisatie van een compact en hoogwaardig stelsel van onderling verbonden natuurgebieden. Dit bereiken wij door de bestaande natuur in het Gelders Natuurnetwerk (GNN) te beschermen en de samenhang te versterken door het uitbreiden van natuurgebieden in het GNN en het aanleggen van verbindingzones in de Groene Ontwikkelingszone (GO).”* In figuur 5 is een uitsnede van de natuurkaart uit de omgevingsverordening opgenomen.

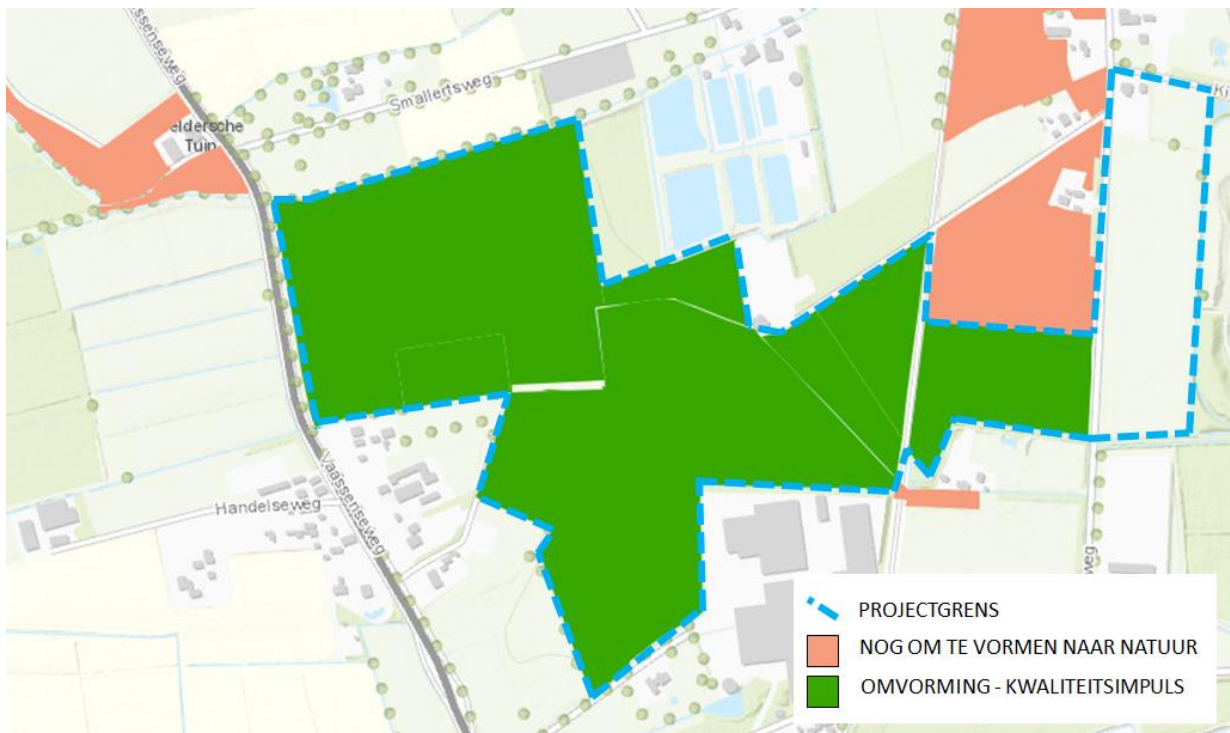

Figuur 5: uitsnede natuurkaart uit omgevingsverordening Gelderland (2018)

Natuurbeheerplan 2021 (vastgesteld 2020)

Door de provincie Gelderland is het Natuurbeheerplan 2021 vastgesteld. Het Natuurbeheerplan geeft een beeld van het bestaande en nieuw te ontwikkelen natuur in het GNN. Het Natuurbeheerplan beschrijft de beleidsdoelen en de subsidiemogelijkheden voor ontwikkeling en beheer van (agrarische) natuurgebieden, landschaps- en waterelementen, zoals voor o.a. het GNN.

Het Natuurbeheerplan heeft geen planologische consequenties of consequenties voor bestemmingsplannen en heeft dus ook geen invloed op eigendomsrechten of bestaande gebruiksmogelijkheden. Ook het projectgebied van Emst-Achterhegge is opgenomen in het natuurbeheerplan van de provincie Gelderland. Hierin staat beschreven dat de provincie de ambitie heeft om het gebied een kwaliteitsimpuls te geven en/of om te vormen naar natuur (zie uitsnede uit ambitiekaart in figuur 6). In de paragrafen 2.1 en 2.2 is reeds beschreven op welke manier er met het project Emst-Achterhegge invulling wordt gegeven aan het natuurbeheerplan van de provincie.

Figuur 6: uitsnede Emst-Achterhegge uit ambitiekaart natuurbeheerplan provincie Gelderland 2021 (2020)

Landschapsontwikkelingsplan van Veluwe tot IJssel (LOP) (2009)

Het landschapsontwikkelingsplan van Veluwe tot IJssel (LOP) is een regionaal samenwerkingsplan tussen de gemeenten Epe, Heerde en Voorst. De Veluwe is het grootste natuurgebied van Noordwest-Europa, maar in de loop der tijd hebben er veel ontwikkelingen plaats gevonden waardoor de Veluwe zich ook is gaan kenmerken als een gebied voor andere functies (zoals bosbouw, recreatie of landbouw). Met het landschapsontwikkelingsplan willen de gemeenten de autonome ontwikkelingen van

het landschap sturen en de karakteristieke kenmerken van het landschap ontwikkelen. De focus ligt daarbij voor een groot deel op de natuur.

Het plangebied van Emst-Achterhegge bevindt zich ten noorden van Apeldoorn in de noordelijke punt van de Veluwe. In het landschapsontwikkelingsplan wordt gesteld: *“Wij stellen ons hier [lees: in het noorden van de Veluwe] het doel om enerzijds voor natuur een verbinding tussen Veluwe en IJsselvallei te maken en anderzijds voldoende ontwikkelingsruimte te behouden voor cultuurhistorische waarden én de vele mensen die hier wonen.”* Met het project Emst-Achterhegge wordt invulling gegeven aan dit doel om voor natuur de verbinding tussen Veluwe en IJsselvallei te maken.

Conclusie provinciaal- en regionaal beleid

De voorgenomen ontwikkeling geeft invulling aan het provinciaal- en regionaal beleid. De provincie stuurt aan op de ontwikkeling van nieuwe natuur door zelf gronden aan te kopen en als natuur in te richten en door projecten te subsidiëren. Het project Emst-Achterhegge is als potentiële ontwikkellocatie aangedragen in de Omgevingsvisie (en dus in de GNN) en wordt op initiatief van de provincie Gelderland zelf als natuur ingericht.

3.3 Gemeentelijk beleid

Ruimtelijk structuurplan Epe (2007)

In 2007 heeft de gemeente Epe het Ruimtelijke structuurplan Epe vastgesteld. In het structuurplan staan op hoofdlijnen de gewenste sociaal-maatschappelijke en ruimtelijk-economische ontwikkelingen voor de gemeente Epe beschreven. Zo geeft het plan aan waar gebouwd kan worden door bewoners en bedrijven. Daarnaast geeft het een perspectief aan voor de ontwikkeling van recreatie, landbouw en natuur.

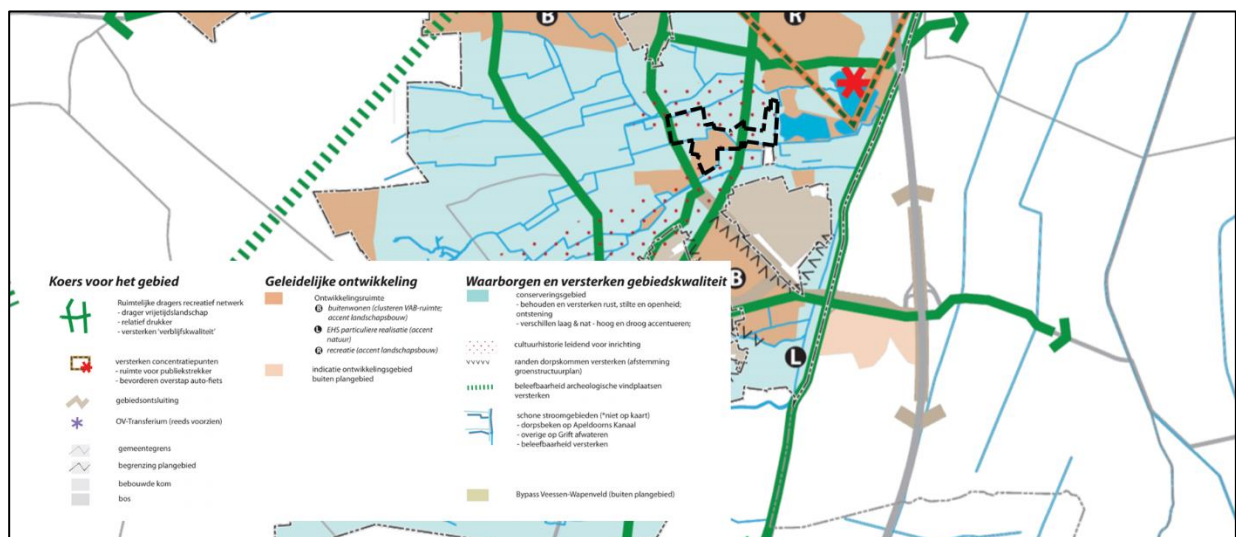
Het voorliggende initiatief voor Emst-Achterhegge heeft betrekking op de aspecten landbouw en natuur. In het ruimtelijke structuurplan (pagina 9-10) wordt aangegeven dat de verantwoordelijkheden voor ontwikkelingen op het gebied van natuur in beginsel liggen bij overheden zoals de provincie Gelderland. De gemeente Epe faciliteert bij de realisatie door (in bestemmingsplannen) onder andere ruimtelijke/planologische kaders te stellen en daarbij ook de belangen van bijvoorbeeld de agrariërs in het gebied mee te laten wegen. Dit is nader uitgewerkt in het bestemmingsplan Buitengebied Epe (zie verder in deze paragraaf).

Structuurvisie Veluweflank Epe 2010-2030 (2010)

Op 25 maart 2010 heeft de gemeenteraad van Epe de structuurvisie Veluweflank Epe 2010-2030 vastgesteld. De gemeente Epe wil met deze visie laten zien hoe zij haar ambities voor het buitengebied tussen het Apeldoorns Kanaal en het Veluwemassief ruimtelijk vorm wil geven. Een gebied waar ook het projectgebied Emst-Achterhegge onderdeel van uitmaakt.

Het projectgebied wordt deels aangeduid met 'ontwikkelingsruimte' (oranje) en deels met 'conserveringsgebied' (groen). Uit het plan: "de ontwikkelingsgebieden bestaan uit zoekzones landschapsversterking, de terreinen voor verblijfsrecreatie en de EHS [nu NNN / GNN] voor zover het 'verweven' natuur betreft". In de ontwikkelingsgebieden kunnen nieuwe landgoederen tot ontwikkeling komen. Landgoederen moeten vooral bijdragen aan het ontwikkelen van (verweven) natuur, versterking van het landschap. Het gemeentelijk beleid ten aanzien van vrijkomende agrarische bedrijven wordt gecontinueerd. Dat betekent dat functieverandering volgens de geldende normen in de Zoekzones Landschapsversterking mogelijk blijft.

Alle overige gebieden op de plankaart van de visie staan aangeduid als conserveringsgebied (figuur 7). In de conserveringsgebieden streeft de gemeente Epe naar behoud en versterking van landschap, natuur en cultuurhistorische waarden.

Figuur 7: uitsnede plankaart structuurvisie Veluweplank Epe (met in zwart projectgebied Emst-Achterhegge)

Bodembeleid gemeente Epe (2020)

Het landelijke besluit bodemkwaliteit (2007) biedt gemeenten en waterschappen de mogelijkheid om decentraal bodembeleid te realiseren door te kiezen voor gebiedsspecifiek beleid. De gemeenten Epe, Apeldoorn, Voorst, Brummen, Zutphen en Lochem willen milieu-hygiënisch verantwoord en kostenefficiënt de toepassing van grond- en baggerspecie mogelijk maken. Om die reden is invulling gegeven aan gebiedsspecifiek beleid en is er gezamenlijk een Bodemkwaliteitskaart en een Nota bodembeheer opgesteld.

Belangrijk aspect vanuit dit bodembeleid voor het plan voor Emst-Achterhegge is de omgang met arseenhoudende grond (zie ook paragraaf 4.2). Er wordt grond afgegraven, maar waar mag de arseenhoudende grond voor gebruikt worden en waarvoor niet? De toepassingsnormen staan beschreven in het bodembeleid. Gebleken is dat in de gemeente Epe over het algemeen een groot oppervlakte van

de bodem natuurlijk verhoogde gehalten in de grond voorkomt, waardoor grond niet gemakkelijk hergebruikt kan worden binnen de eigen gemeente. De Omgevingsdienst Veluwe IJssel heeft voor onder andere de gemeente Epe in 2019 en 2020 gewerkt aan een actualisatie van het bodembeleid. Op 10 december 2020 is het geactualiseerde bodembeleid vastgesteld in de gemeenteraad van Epe. Voor het gemeentelijk beleid gelden de hieronder genoemde voorwaarden:

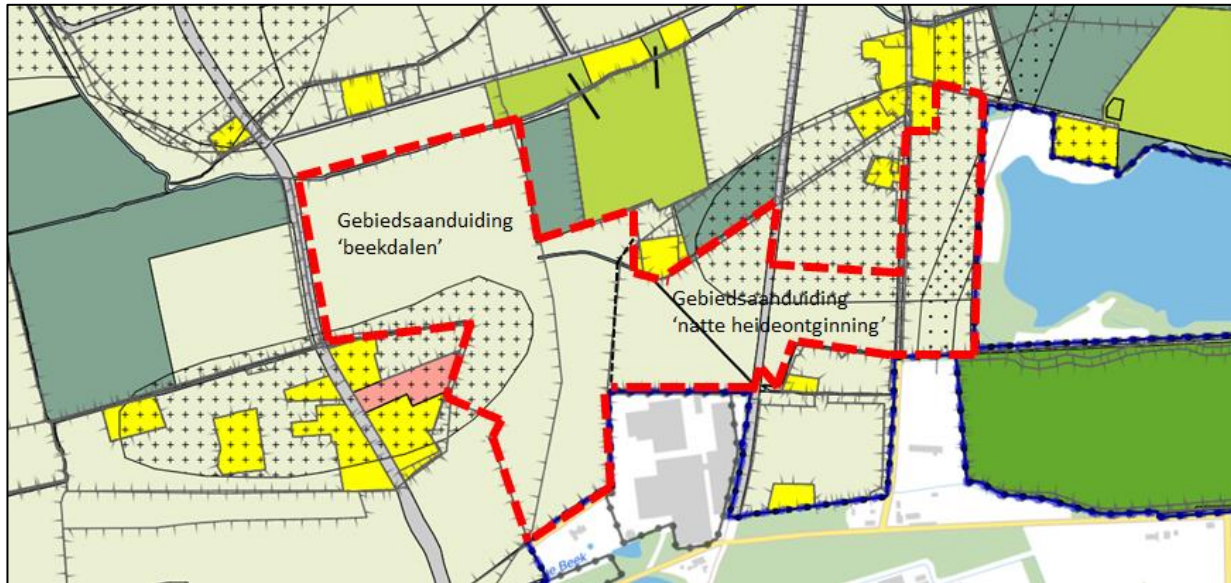
1. Verplicht onderzoek bij hergebruik van grond op een andere locatie dan de ontgravingslocatie in specifieke situaties (bijv. bij hergebruik bij watergangen)
2. Verplicht onderzoeken bij graafwerkzaamheden. Wanneer tijdens graafwerkzaamheden een bodemlaag met roestvorming en/of verkitte ijzeroer wordt aangetroffen moet deze grond worden teruggezet in dezelfde laag of worden gekeurd voor hergebruik of afvoer.
3. Toepassingsmogelijkheden grond of baggerspecie tot maximaal 2 meter beneden maaiveld in de gemeente Epe.

Met het inrichtingsplan voor Emst-Achterhegge en het plan voor grondverzet is rekening gehouden met en wordt er voldaan aan de nieuwe voorwaarden zoals hier boven beschreven (zie voor een nadere toelichting paragraaf 4.2).

Bestemmingsplan buitengebied Epe (2017)

Op 23 maart 2017 heeft de gemeenteraad van Epe het bestemmingsplan buitengebied Epe vastgesteld. Dit bestemmingsplan geeft duiding aan alle gronden buiten de dorps- en stadskernen in de gemeente en geeft regels aan de ontwikkeling van deze percelen. In paragraaf 1.2 is reeds aangegeven dat alle percelen die binnen het inrichtingsplan voor Emst-Achterhegge vallen de enkelbestemming 'Agrarisch' hebben. Binnen het plangebied zijn tevens de dubbelbestemmingen 'Archeologie 6' (op meerdere plekken) en 'Leiding – Hoogspanningsverbinding' (oostelijk deel plangebied) te vinden.

Ook zijn er in het vigerende bestemmingsplan twee specifieke gebiedsaanduidingen vastgelegd die het projectgebied in tweeën verdeeld, namelijk de aanduiding 'beekdalen' (ruwweg het westelijk deel van het plangebied) en de aanduiding 'natte heide ontginning' (ruwweg het oostelijk deel van het plangebied). Al het voorgaande is samengevat in figuur 8.

Figuur 8: vigerend bestemmingsplan (met in rood projectgebied Emst-Achterhegge)

Met het inrichtingsplan voor Emst-Achterhegge wordt beoogd de agrarische grond om te zetten naar natuur, wat betekent dat er een bestemmingswijziging nodig is van 'Agrarisch' naar 'Natuur'. In het vigerende bestemmingsplan is in artikel 3.8.1 opgenomen dat het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Epe onder voorwaarden een wijzigingsbevoegdheid heeft om gronden met de bestemming 'Agrarisch' te wijzigen ten behoeve van de bestemming 'Natuur'. Met deze voorwaarden in het bestemmingsplan zorgt de gemeente Epe er voor dat de ontwikkeling van Natuur niet ten koste gaat van de belangen van agrariërs in het gebied. In tabel 2 worden de voorwaarden benoemt en tevens in hoeverre er met het inrichtingsplan voor Emst-Achterhegge aan wordt voldaan.

Voorwaarde	Toelichting
Het terrein is verworven voor de inrichting als natuurgebied, dan wel de eigenaar en/of gebruiker schriftelijk hebben ingestemd met de natuurontwikkeling;	Het terrein is in eigendom van de provincie Gelderland en Geldersch Landschap Kasteelen (GLK).
De wijziging in overeenstemming is met het landschapstype zoals is opgenomen in artikel 43.4;	Met het inrichtingsplan wordt invulling gegeven aan de landschapstypen zoals beschreven in artikel 43.4.
De wijziging leidt niet tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van naastgelegen percelen;	Rond het projectgebied van Emst-Achterhegge zijn percelen met verschillende bestemmingen te vinden. Het grootste deel is agrarisch, maar daarnaast zijn er een aantal percelen met woonbestemming (boerderijen) en een terrein met de bestemming recreatie (gezinspark).

	Er worden met het project geen functies geïntroduceerd die bij naastgelegen percelen leiden tot bijvoorbeeld milieu- of geluidsoverlast. Het enige aspect dat eventueel kan leiden tot aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van deze percelen is het effect van het project op de waterhuishouding in het gebied (zie onderstaand punt).
De wijziging leidt niet tot negatieve effecten op de waterhuishouding, mits burgemeester en wethouders vooraf schriftelijk advies hebben aangevraagd aan de waterbeheerder.	Er worden geen veranderingen in de waterhuishouding verwacht die effecten hebben buiten het inrichtingsgebied (zie voor nadere toelichting paragraaf 4.3.1). In het inrichtingsgebied zal water in natte situaties sneller worden afgevoerd. In het oppervlaktewater benedenstrooms van de trambaan worden hiervoor extra maatregelen genomen om dit water gecontroleerd af te voeren.

Tabel 2: voorwaarden wijzigingsbevoegdheid & project Emst-Achterhegge

Conclusie

Het initiatief voor de natuurontwikkeling Emst-Achterhegge past binnen de kaders van het ruimtelijk beleid van de gemeente Epe. In het vigerende bestemmingsplan hebben de percelen een agrarische bestemming. Om de natuurontwikkeling van Emst-Achterhegge planologisch te borgen is een bestemmingswijziging nodig. Het inrichtingsplan voldoet aan de voorwaarden die worden benoemd van het college B&W van de gemeente Epe om gebruik te maken van haar bevoegdheid om de bestemming van de gronden te wijzigen van 'Agrarisch' naar 'Natuur'.

4 Onderzoek

4.1 Cultuurhistorie & archeologie

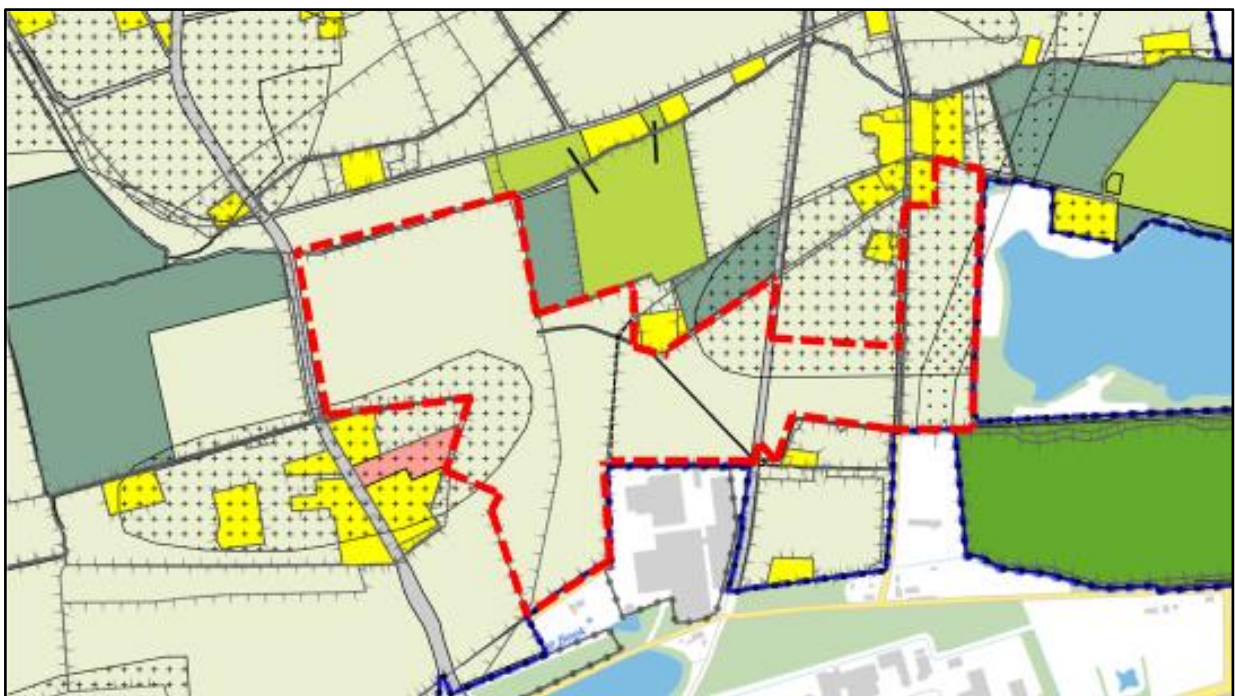
4.1.1 Cultuurhistorische elementen

Voor een goede ruimtelijke ordening dient er rekening te worden gehouden met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden. In het plangebied zijn het Spoorbaanpad en de beken en sprengen aangemerkt als cultuurhistorisch waardevolle elementen. Beide elementen worden ontzien in het plan en zullen daarom geen negatieve effecten ondervinden. Om de cultuurhistorische waarde te waarborgen worden er gedurende de uitvoering maatregelen getroffen. In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig met cultuurhistorische waarden.

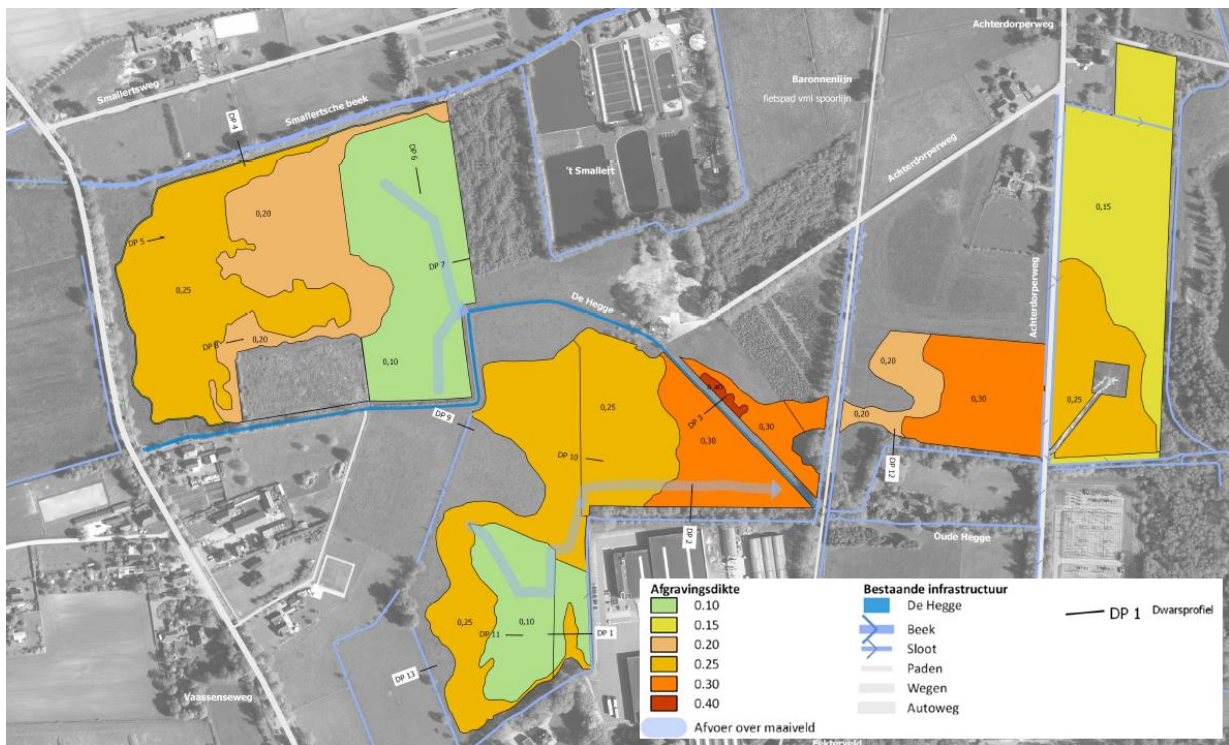
4.1.2 Archeologie

In een deel van het plangebied is een dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 6' opgenomen ter bescherming van archeologische waarden (figuur 9). Dit betekent dat er een middelhoge verwachting is voor archeologische vondsten. Archeologisch onderzoek is vereist bij bodemverstoring dieper dan 50 centimeter en bij een oppervlakte groter dan 2500 m². Op de afgravingskaart (figuur 10) is te zien dat in het gehele gebied tot maximaal 40 centimeter van de bovengrond wordt afgegraven.

Een deel van de af te graven grond valt onder deze dubbelbestemming. Het gebied ten oosten van de Achterdorperweg wordt respectievelijk tot 15 en 25 cm-mv afgegraven. Een deel van het gebied tussen de Achterdorperweg en het Spoorbaanpad wordt respectievelijk tot 20 en 30 cm-mv afgegraven. Alle waarden blijven ruim onder de grenswaarde voor bodemverstoring van 50 centimeter.

Figuur 9: dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie 6' (aangegeven met + tekens)

Figuur 10: afgravingsdiktes Emst-Achterhegge (kaart van 27 januari 2021)

Conclusie

Er is sprake van een zorgvuldige ruimtelijke ordening op het gebied van cultuurhistorie en archeologie met het project Emst-Achterhegge. Het aspect cultuurhistorie en archeologie vormt geen belemmering voor de uitvoering van voorliggend plan.

4.2 Bodem

In het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) uit 2007 staan landelijk geldende regels en referentiewaarden waaraan bouwstoffen, grond en baggerspecie moeten voldoen wanneer deze op of in de bodem of in oppervlaktewater worden toegepast. Hiermee wordt gewaarborgd dat de kwaliteit van het oppervlaktewater en het grondwater als gevolg van de toepassing voldoende wordt beschermd.

Één van de aspecten uit het Besluit bodemkwaliteit is in het bijzonder van belang voor projecten met grondverzet in de regio, namelijk de regels voor toepassing van arseenhoudende grond. In de gemeente Epe komt veelvuldig arseen in (sterk) verhoogde gehalten in de grond voor. De (sterk) verhoogde gehalten hebben een natuurlijke oorzaak, maar zijn veelal gelegen boven de hergebruiksnormen voor grond vanuit nationale regelgeving. Dit zorgt ervoor dat de gebiedseigen grond volgens de landelijke regels niet kan worden hergebruikt binnen de gemeente. De gemeente Epe heeft daarom in december 2020 gebiedsspecifiek beleid vastgesteld voor wat betreft de omgang met arseenhoudende grond (zie ook paragraaf 3.3): de gemeentelijke toepassingsnorm is verhoogd naar 576 mg/kg ds (zie ook tabel 3).

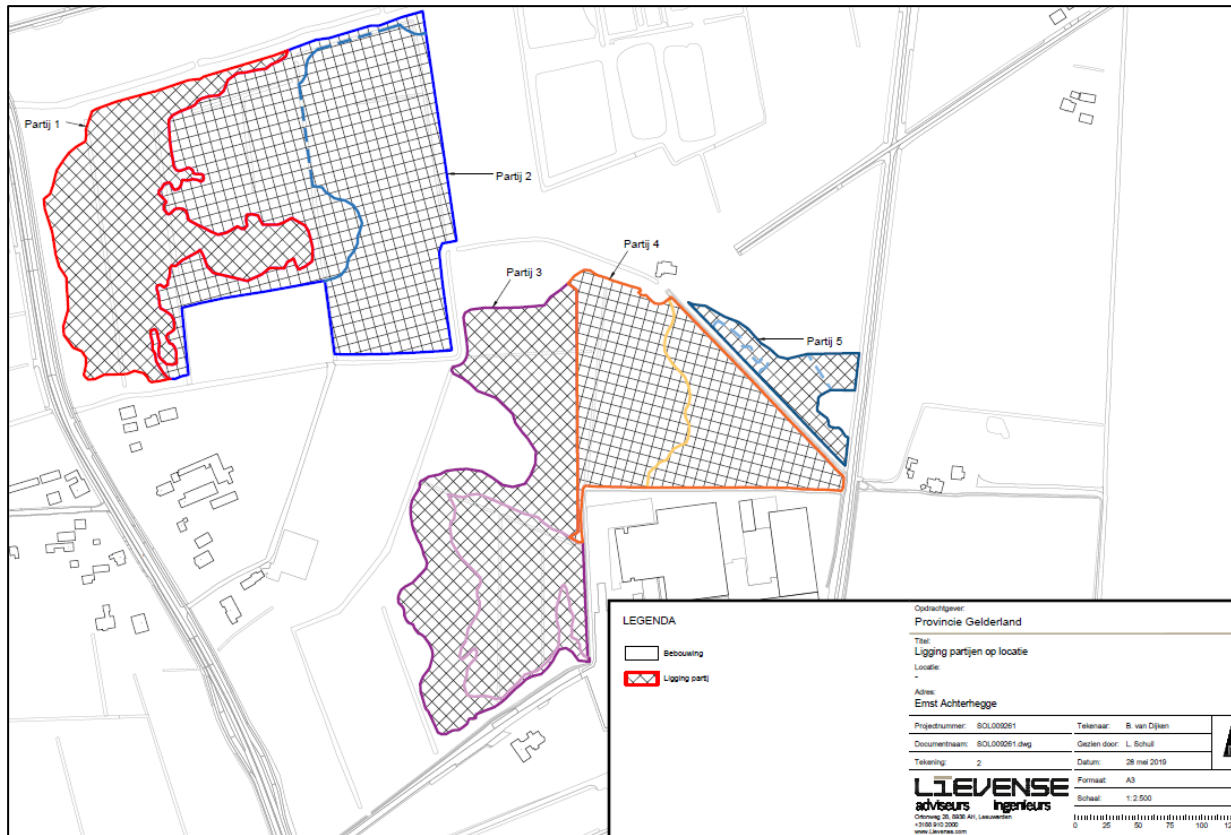
Gemeentelijke toepas- singsnormen arseen (in mg/kg ds, standaardbo- dem)	Mogelijke toepassingslocatie
20	Gevoelig bodemgebruik, bodemgebruiksfunctie 'Moestuinen/volkstuinen', 'onverharde kinderspeelplaatsen' en gebieden met bijzondere omstandigheden: Natura2000-gebieden.
76	Bodemgebruiksfuncties 'Industrie', 'Wonen', 'Landbouw' of 'Natuur', uitgezonderd percelen in en die worden omsloten door Natura2000-gebieden.
576	Beekeerdgronden, bodemlagen met roestvorming en/of verkitte ijzeroerlagen en wateroevers (tot maximaal 50 meter uit het hart van de watergang), die buiten de Natura2000-gebieden zijn gelegen.

Tabel 3: Gemeentelijke toepassingsnormen hergebruik van nature arseenhoudende grond

De bodemkwaliteitskaart van de gemeente Epe waardeert de boven- en ondergrond ter plaatse van het project Emst-Achterhegge binnen de klasse 'Natuur/Landbouw'. Van deze bodemkwaliteitskaart is af te leiden dat er ook in dit gebied natuurlijke verhoogde gehalten aan arseen in de bodem voor komen. In het kader van het project Emst-Achterhegge wordt een deel van de door agrarisch gebruik gevormde graszode afgegraven ten behoeve van natuurontwikkeling (zie figuur 10 voor de afgravingsdikten). Daarnaast worden er in het inrichtingsplan werkzaamheden uitgevoerd in watergangen. Er zal daarom veel grondverzet zijn, waarbij voldaan moet worden aan het geldende beleid. Er zijn in opdracht van de provincie Gelderland diverse onderzoeken uitgevoerd om de bodemkwaliteit in het projectgebied verder in kaart te brengen: in 2018 een verkennend- en aanvullend bodemonderzoek door Eco Reest (zie bijlage 3), in 2019 en 2020 partijkeuringen van de grond in het kader van het Besluit bodemkwaliteit door Lieveense (zie bijlage 4a en 4b) en in 2020 een verkennend waterbodemonderzoek door Lieveense (zie bijlage 5).

In het verkennend- en aanvullend bodemonderzoek uit 2018 (zie bijlage 3) wordt in de eerste plaats geconcludeerd dat in de bovengrond overschrijdingen van de achtergrondwaarden uit de Wet bodembescherming zijn aangetoond (= licht verontreiniging). Aan de westzijde van het onderzoeksterrein overschrijden de gehalten aan arseen de interventiewaarde uit de Wet bodembescherming (= sterke verontreiniging). Deze conclusie wordt onderschreven door het onderzoek van Lieveense in 2019. Conform het Besluit bodemkwaliteit is er in 2019 door Lieveense Milieu B.V. een partijkeuring uitgevoerd om de milieuhygiënische kwaliteit vast te stellen en de toepassingsmogelijkheden te bepalen (zie bijlage 4). De partijen zijn tevens onderzocht op arseen. Vijf partijen in het plangebied zijn onderscheiden en onderzocht. De resultaten van de partijkeuring bevestigden de resultaten van het

verkennend- en aanvullend onderzoek. De bodemkwaliteitsklasse voor partijen 1 tot en met 3 is op basis van het Besluit bodemkwaliteit vastgesteld als 'niet toepasbaar'. Partij 4 is vastgesteld als 'Industrie'. Partij 5 is vastgesteld als 'wonen'. De locaties van de partijen t.o.v. het plangebied zijn weergegeven in figuur 11.

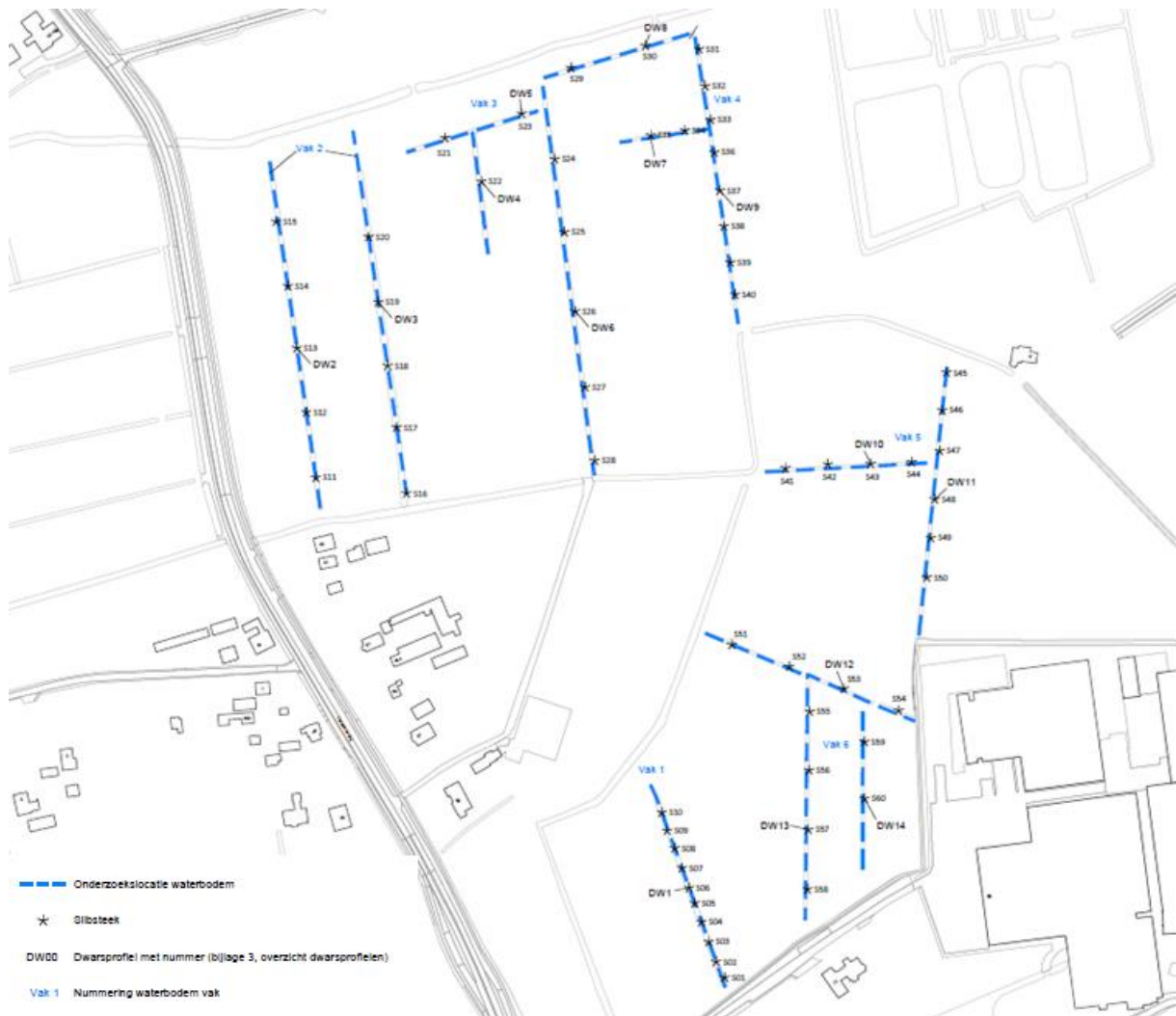
Figuur 11: locaties partijen partijkeuring (Lieveense, juni 2019 & december 2020)

De vraag is vervolgens of de grond in het gebied wel voldoet aan de in 2020 vastgestelde gemeentelijke toepassingsnormen voor arseenhoudende grond. In tabel 3 zijn deze normen opgenomen. Door Lieveense zijn in december 2020 (zie bijlage 4b) de bevindingen van de partijkeuringen uit 2019 gespiegeld aan de nieuw vastgestelde gemeentelijke toepassingsnormen. Geconcludeerd wordt dat de kwaliteit van de gehele bodem in het gebied voldoet aan de gemeentelijke toepassingsnorm beekbedgronden.

In 2020 is door Lieveense aanvullend een verkennend waterbodemonderzoek uitgevoerd (zie bijlage 5) ter plaatse van de watergangen in het gebied Emst-Achterhegge. Uit het onderzoek wordt geconcludeerd dat er circa 344 m³ baggerspecie vrijkomt met het inrichtingsplan. In het onderzoek is over zes vakken de kwaliteit gemeten (zie ook figuur 12). Er zijn verschillende mogelijkheden voor het verwerken van vrijkomende baggerspecie, namelijk:

- Toepassing op of in landbodemonderzoek. Uit de toetsing van mengmonsters blijkt dat vrijkomende specie uit vak 1 t/m 6 op basis van het gebiedsspecifieke beleid van de gemeente Epe (uit 2020) toepasbaar is op of in grond in hetzelfde gebied.

- Toepassen in oppervlaktewater. Uit de toetsing van mengmonsters blijkt dat vrijkomende specie uit vak 1 t/m 3 niet toepasbaar is voor toepassing in oppervlaktewater.
- Verspreiden op aangrenzende percelen. Uit de toetsing blijkt van mengmonsters blijkt dat vrijkomende specie uit vak 1 t/m 3 niet te verspreiden is op aangrenzende percelen. De baggerspecie uit vak 4 t/m 6 is vrij te verspreiden.

Figuur 12: situatietekening waterbodemonderzoek (Lieveense, december 2020)

Conclusie

Er is sprake van een zorgvuldige ruimtelijke ordening op het gebied van bodem met het project Emst-Achterhegge: er is uitvoerig onderzoek gedaan naar de bodemkwaliteit in het gebied. Het aspect bodem vormt geen belemmering voor de uitvoering van voorliggend plan. Wel dienen afgegraven 'niet toepasbare' gronden conform wet- en regelgeving verwerkt en afgevoerd te worden en moet er een melding worden gedaan bij het Meldpunt bodemkwaliteit. Tevens wordt geadviseerd om over het grondverzet te blijven overleggen met het bevoegd gezag en, daar waar noodzakelijk, voorzorgsmaatregelen te nemen omtrent persoonlijke bescherming met betrekking tot blootstelling aan sterk arseenhoudende grond.

4.3 Water

Het aspect water heeft een belangrijke rol in de plannen voor de natuurontwikkeling van Emst-Achterhegge. Om te beoordelen of het inrichtingsplan op het gebied van 'water' een goede ruimtelijke ordening betreft, kunnen de plannen het beste worden gespiegeld aan de drie doelstellingen van de Waterwet (artikel 2.1 Waterwet), namelijk de volgende:

1. voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met;
2. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en;
3. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

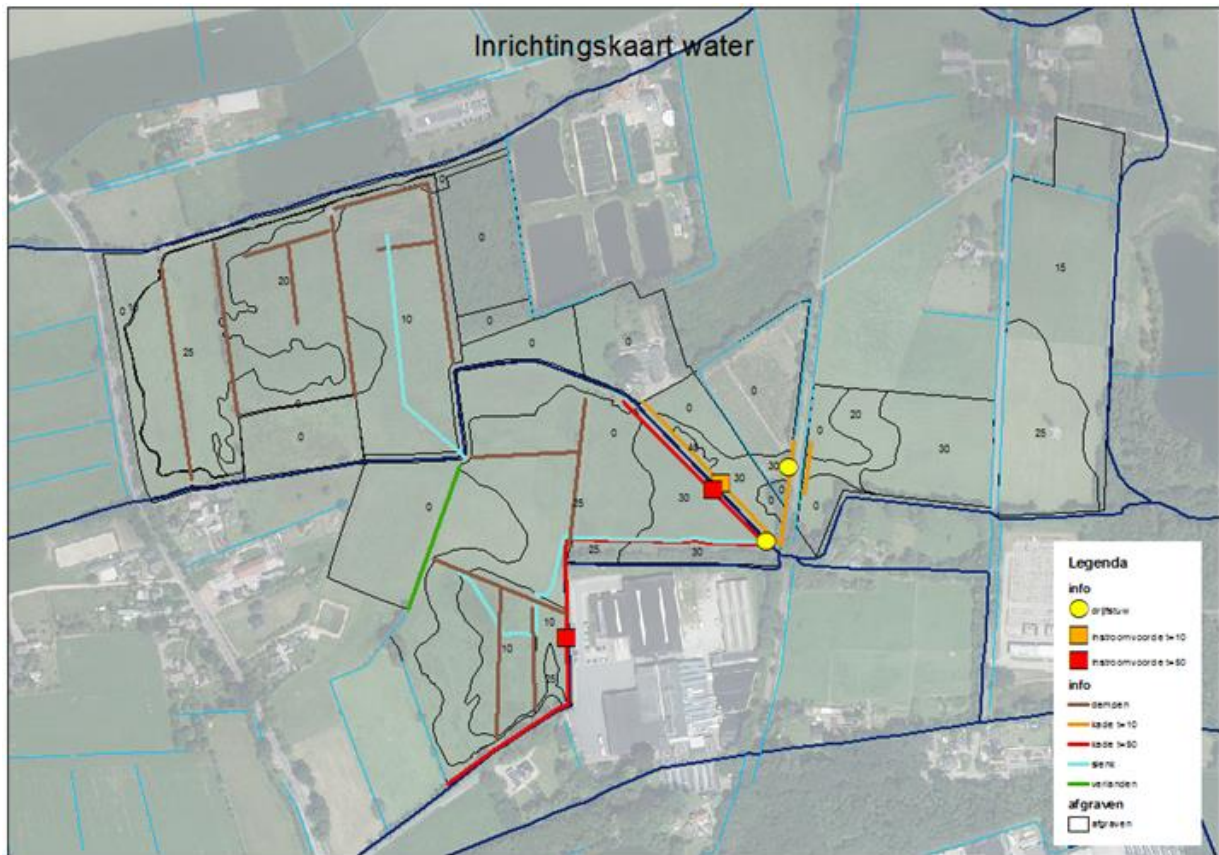
Door het afgraven van de bovengrond in het projectgebied zijn voor dit wijzigingsplan voor Emst-Achterhegge twee watergerelateerde aspecten belangrijk, namelijk het effect van de nieuwe waterdynamiek op de (m.n. agrarische) waterhuishouding in de omgeving en het effect van de nieuwe dynamiek op de natuur in het projectgebied zelf (vallen onder 1^e en 3^e doelstelling van de Waterwet). Effecten op de chemische- en ecologische kwaliteit van de watersystemen (2^e doelstelling) zijn niet aan de orde.

4.3.1 Effect op waterhuishouding omgeving

Belangrijk is dat er als gevolg van een natuurinrichting geen negatief effect ontstaat op de grondwaterstanden direct naast het natuurgebied. In paragraaf 3.3 is reeds beschreven dat het college van B&W de bevoegdheid heeft om de bestemming van agrarische percelen naar natuur te wijzigen, mits deze wijziging niet leidt tot negatieve gevolgen voor de waterhuishouding in de omgeving.

In het inrichtingsplan worden diverse maatregelen genomen die een effect hebben op de waterhuishouding (zie ook figuur 13), zoals het dempen van watergangen, afgraven van de bovengrond en het graven van slenken.

Om de nul-situatie van de grondwaterstanden in beeld te brengen zijn er verspreid over het gebied peilbuizen geplaatst. De peilbuizen in het natuurontwikkelingsgebied laten zien dat de grondwaterstand in de winter nu al aan het maaiveld staat. De huidige sloten kunnen dit niet voorkomen. In het oorspronkelijke plan was het opstuwen van deze sloten voorzien. Omdat het grondwater nu al aan maaiveld staat zal deze maatregel niet helpen. Daarom is besloten om het ontwerp te veranderen en de afwatering niet door afgedamde sloten de laten gebeuren maar rechtstreeks met de helling mee door ondiepe slenken. Overtollig regen water wordt hierdoor meteen afgevoerd. Omdat het maaiveld wordt verlaagd zal de grondwaterstand in de natste periode van het jaar dalen ten opzichte van de huidige situatie. De grondwaterstand stijgt nu tot aan maaiveld en na inrichting zal dit ook gebeuren alleen is het maaiveld dan 20-30 cm lager in de natste delen van het gebied. Daarom worden er geen grondwaterstand-verhogende effecten op buiten het inrichtingsgebied verwacht.

Figuur 13: inrichtingskaart hydrologische maatregelen Emst-Achterhegge

4.3.2 Effect op waterhuishouding projectgebied

Door het afgraven van de fosfaatrijke bovenlaag in het projectgebied zal kalkrijk grondwater de wortelzone van het natuurlijk grasland makkelijker kunnen bereiken. In zeer natte omstandigheden die maar eens in de 10 jaar voorkomen kan het projectgebied ook overstromen.

In de huidige situatie gaat hem om 700 m³ waterberging dichtbij de trambaan. Dit water is van te slechte kwaliteit voor de natuurlijke graslanden die daar gepland zijn. Door de afgraving zou er nog meer water het gebied in stromen. Dit is niet gewenst. Om toch genoeg waterberging te hebben in de nieuwe situatie wordt het gebied zo ingericht dat het water op het grasland ten noorden van de Hegge kan worden geborgen.

In het inrichtingsplan worden daarom een aantal maatregelen genomen (zie ook figuur 13 met inrichtingskaart hydrologische maatregelen en bijlage 2), zoals het aanleggen van kades met een uitstroomopening en strategisch wel of niet afgraven van bepaalde delen. Met het inrichtingsplan voor Emst-Achterhegge komt er circa 750 m³ extra berging bij. Dat is globaal een verdubbeling van de berging in de huidige situatie.

Conclusie

Er zijn als een gevolg van het inrichtingsplan geen effecten te verwachten op de waterhuishouding buiten het projectgebied. De waterhouding in het projectgebied wordt in zeer natte perioden verbeterd. Er is sprake van een zorgvuldige ruimtelijke ordening op het gebied van waterhuishouding met het project Emst-Achterhegge.

4.4 Natuur

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet aandacht besteed worden aan beschermde soorten en beschermde gebieden. Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling van Emst-Achterhegge is er door Ecogroen in december 2020 een ecologische quickscan uitgevoerd.

4.4.1 Te verwachten effecten op beschermde soorten

Soortenbescherming is geregeld in de Wet natuurbescherming, waarin Europese natuurbeschermingsrichtlijnen zoals Europese Vogelrichtlijn en Europese Habitatrichtlijn geïntegreerd zijn. In het plangebied is leefgebied voor de Beekprik, Sleedoornpage en broedgebied van vogels geconstateerd. Op basis van de ecologische quickscan van Ecogroen (zie bijlage 6) kan het volgende afgeleid worden met betrekking tot soortenbescherming:

- In het gebied is geschikt leefgebied van beekprik aanwezig en zijn ook beekpriklarven aangetroffen. Negatieve effecten op de Beekprik zijn niet uit te sluiten als gevolg van de werkzaamheden in de beek. Een ontheffing Wet natuurbescherming is noodzakelijk.
- Tijdens het onderzoek zijn in het plangebied eitjes van de sleedoornpage aangetroffen. Negatieve effecten op het leefgebied van de sleedoornpage worden voorkomen door sleedoorns te ontzien (d.w.z. op dergelijke plekken niet afgraven).
- Op verschillende plekken in het projectgebied (bijv. in de ruigtes, struweel en tussen boomwortels langs de te dempen sloten) zijn verblijfplaatsen van wezels te verwachten. Negatieve effecten op verblijfplaatsen tijdens de werkzaamheden zijn niet uit te sluiten en daarom is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.
- In het onderzoeksgebied zijn geen potentiële nestlocaties aangetroffen van van jaarrond beschermde vogels. Wel zijn algemeen voorkomende broedvogels te verwachten. Geadviseerd wordt om de werkzaamheden buiten de broedperiode plaats te laten vinden.
- In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten zoals beschermd in de Wet natuurbescherming aangetroffen. Voor overige in de Wet natuurbescherming beschermde (dier)soorten gelden ook geen vervolgstappen

4.4.2 Te verwachten effecten Natura-2000 gebied

In het noorden en aan de westkant wordt het plangebied begrenst door de Smallertsche beek, welke deel uit maakt van Natura 2000-gebied Veluwe. In het

kader van de Wet natuurbescherming is er in december 2020 door Ecogroen een stikstofdepositieberekening uitgevoerd (onderdeel van rapport in bijlage 6). Bij het AERIUS-modelberekening zijn de werkzaamheden en het benodigde transport als uitgangspunten genomen. Door de werkzaamheden en transport is er sprake van een tijdelijke verhoogde stikstofemissie (maximaal 0,02 mol/ha/jaar). Door de tijdelijke aard van het project (<2 jaar) en een maximale depositie die lager is dan 0,05 mol/ha/jaar valt het project onder de beleidslijn tijdelijke deposities en is daarmee vrijgesteld van verdere vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming.

4.4.3 Te verwachten effecten Gelders Natuurnetwerk

Agrarisch gebied ontwikkelen tot natuurgebied is een beoogd doel van voorliggend wijzigingsplan. Het plangebied maakt deel uit van het Gelders Natuurnetwerk. De ontwikkelingen dragen positief bij aan de waarden en kenmerken van het GNN. Negatieve effecten zijn uitgesloten.

4.4.4 Houtopstanden

Er worden geen bomen gekapt die onderdeel uitmaken van de onder de Wet natuurbescherming beschermde houtopstanden. Naast de wettelijke bescherming voor houtopstanden hanteren gemeenten ook beschermingsregels. Mogelijk is voor het rooien van een meerstammige elzenstoof en een els een omgevingsvergunning kappen van de gemeente Epe noodzakelijk.

Conclusie

Er is sprake van een zorgvuldige ruimtelijke ordening op het gebied van natuur met het project Emst-Achterhegge. Er is voor de uitvoering van het project een ontheffing Wet natuurbescherming nodig voor de beekprik en de wezel. Tevens wordt geadviseerd om werkzaamheden buiten de broedperiode plaats te laten vinden. Voor werkzaamheden aan houtopstanden is geen vergunning of ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming nodig. Mogelijk dient de gemeente Epe wel een omgevingsvergunning te verlenen.

Uiteindelijk wordt het natuurontwikkelingsproject Emst-Achterhegge uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan de soortenrijkdom in het gebied en het versterken van de natuur- en natuurgebieden in de provincie Gelderland. Op de lange termijn worden dus positieve effecten verwacht als het gaat om natuuraspecten.

4.5 Milieuaspecten

Op basis van artikel 3.1.6 Bro moet in de toelichting van een bestemming- of wijzigingsplan de relatie van de ontwikkeling met de kwaliteitseisen uit hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer worden toegelicht. Het Rijk heeft voor lucht, geluid en externe veiligheid kwaliteitseisen gesteld.

4.5.1 Geluid

Voor een goede ruimtelijke ordening dient de Wet geluidhinder (Wgh) in acht te worden genomen. Deze wet biedt geluidsgevoelige bestemmingen bescherming tegen geluidhinder van wegverkeerlawaaï, spoorweglawaaï en industrielawaaï d.m.v. zonering (zones langs spoorwegen, voor zones rond industrieterreinen en voor binnen zones langs wegen). Het plangebied bevat geen geluidsgevoelige bestemmingen. Het aspect geluid vormt daarom geen belemmering. Wel dient er tijdens de werkzaamheden rekening te worden gehouden met een tijdelijke geluidstoename.

4.5.2 Luchtkwaliteit

Met het inrichtingsplan voor Emst-Achterhegge wordt de agrarische grond in het plangebied getransformeerd naar natuur. Deze transformatie leidt in de gebruiksfase (dus na oplevering van het project) niet tot negatieve effecten voor de luchtkwaliteit in het gebied.

Eventuele effecten op luchtkwaliteit zijn alleen in de uitvoeringsfase te verwachten. In het kader van de Wet natuurbescherming is er een AERIUS-berekening uitgevoerd (zie ook paragraaf 4.4.2). Hierin wordt geconcludeerd dat er slechts beperkte stikstofuitstoot is te verwachten tijdens de uitvoering.

4.5.3 Externe veiligheid

Voor een goede ruimtelijke ordening moeten kwetsbare objecten beschermd worden tegen externe veiligheidsrisico's. Hieronder vallen risico's door de opslag, productie, en transport van gevaarlijke stoffen, en het in werking hebben van windturbines en luchthavens. Deze aspecten vormen geen risico voor het project Emst-Achterhegge. Tevens is de risicokaart Nederland gecontroleerd op de aanwezigheid van risicobronnen in de nabijheid (straal 500 meter) van het plangebied. Daarbij zijn geen risicobronnen gebleken.

Niet gesprongen explosieven uit de Tweede Wereldoorlog vormen een gevaar wanneer deze onverwachts aangetroffen worden bij graafwerkzaamheden. Gemeente Epe heeft geen regels opgenomen in het bestemmingsplan buitengebied voor de omgang met N.G.E. Er is in het vigerende bestemmingsplan geen klassenkaart met verwachtingen opgesteld en er worden geen verplichtingen opgelegd aan initiatiefnemers als het gaat om omgang met niet-gesprongen explosieven. Het plangebied is een onverdachte locatie, er wordt volstaan met het protocol 'Toevalsvondst'.

Conclusie

Er is sprake van een zorgvuldige ruimtelijke ordening op het gebied van milieuaspecten met het project Emst-Achterhegge. De milieuaspecten vormen geen belemmering voor de uitvoering van voorliggend plan.

4.6 Verkeer

Na realisatie van het plan zal er in praktijk geen sprake zijn van een toename van verkeersintensiteit. Wel is er tijdens de uitvoering van het plan een tijdelijke toename in transportbewegingen. De in 2020 uitgevoerde AERIUS-berekening door Ecogroen (zie ook bijlage 6) is uitgegaan van de volgende transportbewegingen:

Er wordt circa 36.500 m³ grond afgegraven. Een groot deel van de afgegraven grond wordt naar verwachting in het projectgebied of de omgeving verwerkt. Het overige vrijgekomen materiaal wordt door drie dumpers afgevoerd via de Smallertsche weg naar de Vaassenseweg. Dit leidt tot maximaal circa 3.700 verkeersbewegingen van zwaar verkeer (dumpers). Daarnaast vinden er tijdens het project door het woon-/werkverkeer van de kraanmachinist circa 160 verkeersbewegingen met een personenauto plaats.

Conclusie

Er is sprake van een zorgvuldige ruimtelijke ordening op gebied van verkeer met het project Emst-Achterhegge. Het aspect verkeer vormt geen belemmering voor de uitvoering van voorliggend plan. Voor de ontsluiting en transportroutes zal een verkeersplan moeten worden opgesteld om eventuele overlast voor de omgeving zo veel mogelijk te voorkomen.

4.7 Kabels en leidingen

Risico's kunnen optreden wanneer kabels en leidingen beschadigd raken. Een oriënterende KLIC kan ingezet worden om de ligging van aanwezige leidingen in beeld te brengen. Een KLIC melding is wettelijk verplicht bij machinaal graven. De resultaten van deze oriënterende KLIC voor Emst-Achterhegge lieten zien dat er geen gevoelige ondergrondse kabels en leidingen in het plangebied liggen.

Aan de oostzijde van het plangebied loopt een hoogspanningslijn. Hier geldt dat gevoelige bestemmingen buiten de magneetveldzone van 0,4 microTesla moeten liggen. De bestemmingswijziging in dit wijzigingsplan bevat geen gevoelige bestemmingen (woningen, scholen, crèches en kinderopvangplaatsen).

Conclusie

Er is sprake van een zorgvuldige ruimtelijke ordening op gebied van kabels en leidingen met het project Emst-Achterhegge. Het aspect kabels en leidingen vormt geen belemmering voor de uitvoering van voorliggend plan. Voor de start van de graafwerkzaamheden dient er een KLIC-melding uitgevoerd te worden om gevoelige kabels en leidingen in beeld te brengen.

5 Juridische toelichting

5.1 Inleiding

De Wet ruimtelijke ordening schrijft voor dat een bestemming- of wijzigingsplan wordt opgesteld volgens de ‘Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen’ (SVBP). Dat betekent onder andere dat een wijzigingsplan dient te bestaan uit een toelichting, een verbeelding en planregels. Dat geldt ook voor het voorliggende wijzigingsplan

De *verbeelding* en de *planregels* vormen samen het juridisch bindende gedeelte van het wijzigingsplan. Beide planonderdelen dienen in onderlinge samenhang te worden gezien en toegepast. Op de verbeelding zijn de bestemmingen (en andere aanduidingen) aangewezen. Aan deze bestemmingen zijn bouwregels en regels betreffende het gebruik gekoppeld.

De *toelichting* (voorliggend document) heeft geen rechtskracht, maar is wel een belangrijk onderdeel van het plan. De toelichting geeft een weergave van de beweegredenen, de onderzoeksresultaten en de beleidsuitgangspunten die aan het wijzigingsplan ten grondslag liggen. De toelichting is van wezenlijk belang voor een juiste interpretatie en toepassing.

5.2 Verbeelding

De verbeelding is een digitale kaart, waarop bestemmingen en aanduidingen zijn weergegeven. Met een bestemming wordt aangegeven welke functie (zoals wonen, werken, groen, agrarisch, natuur, etc.) precies beoogd is op de aangegeven locatie. Aanduidingen worden gebruikt om bepaalde zaken specifieker te regelen, bijvoorbeeld in de vorm van gebiedsaanduidingen, bouwaanduidingen, bouwvlakken, functieaanduidingen etc.

Voor het wijzigingsplan voor Emst-Achterhegge zijn de volgende bestemmingen van toepassing:

- Natuur. De met ‘Natuur’ aangewezen gronden zijn primair bestemd voor het behoud, het herstel en/of de ontwikkeling van de landschappelijke en/of natuurlijke waarde van de gronden, zoals deze tot uitdrukking komt in het reliëf, de kleinschaligheid, de openheid, de beplantingselementen (houtsingels en houtwallen), kwelgebieden, bijzondere graslanden en/of met deze biotopen samenhangende fauna. Met het wijzigingsplan voor Emst-Achterhegge komt deze functie in de plaats van de functie ‘Agrarisch’.
- Leiding - Hoogspanningsverbinding. De hiermee aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de aanleg en instandhouding van de hoogspanningsleiding. Deze functie is in de vigerende situatie voor het projectgebied van Emst-Achterhegge ook van toepassing en dat blijft onveranderd.

- Waarde – Archeologie 6. De hiermee aangeduide gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van archeologische waarden van deze gronden. De waarde '6' betekent dat er een middelhoge verwachtingswaarde is voor archeologische vondsten. Deze functie is in de huidige situatie voor het projectgebied van Emst-Achterhegge ook van toepassing en dat blijft onveranderd.

Naast de voorgenoemde bestemmingen worden er op de verbeelding van het wijzigingsplan een zestal aanduidingen benoemd. De aanduidingen 'Gelders Natuurnetwerk' en 'groene ontwikkelingszone' zijn afkomstig uit de omgevingsverordening van de provincie Gelderland en juridisch geborgd in de bestemmingsplannen van de verschillende gemeenten in Gelderland, zo ook de gemeente Epe. Ze zijn bedoeld voor de bescherming, behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden.

Met 'beekdalen', 'dekzandruggen en oude bouwlanden' en 'natte heideontginningen' worden specifieke landschapseenheden aangeven waarvan de kernkwaliteiten met het bestemmingsplan beschermd zijn.

De aanduiding 'beschermingszone natte landnatuur' is bedoeld voor de bescherming van natte landnatuur. Wanneer er een vergunning wordt aangevraagd voor werkzaamheden op deze locatie dan zal beoordeeld worden of de gevolgen daarvan de natuurlijke en/of waterhuishoudkundige van de met deze bestemming te beschermen vochtgebonden natuurwaarden, alsmede de kwaliteit, de waterstand en de stroming van het oppervlakte- en grondwater niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad.

5.3 Planregels

De planregels zijn volgens de SVBP onderverdeeld in vier hoofdstukken:

- Hoofdstuk I : Inleidende regels, deze bevatten de begrippen en wijze van meten;
- Hoofdstuk II: Bestemmingsregels, dit zijn de verschillende bestemmingen op alfabetische volgorde. De regels bevatten een bestemmingsomschrijving en regels voor het bouwen en het gebruik.
- Hoofdstuk III: Algemene regels, dit zijn regels die gelden voor alle bestemmingen. Dit zijn onder meer (mogelijke) flexibiliteitsbepalingen in de vorm van wijzigings- en afwijkingsbevoegdheden.
- Hoofdstuk IV: Overgangs- en slotbepalingen.

Voor de bestemmingen en aanduidingen opgenomen in het voorliggende wijzigingsplan voor Emst-Achterhegge geldt dat de planregels één op één overeen komen met de vigerende bestemmingsplanregels voor het buitengebied van Epe. Er worden dus geen project- of locatie-specifieke regels geïntroduceerd.

6 Uitvoerbaarheid

6.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

6.1.1 *Inpraak en overleg*

Het inrichtingsplan voor Emst-Achterhegge is een initiatief van de provincie Gelderland en is in nauwe samenwerking met de betrokken organisaties tot stand gekomen, te weten de Stichting Geldersch Landschap en Kasteelen (GLK), de gemeente Epe en het Waterschap Vallei en Veluwe. De provincie is als initiatiefnemer eindverantwoordelijk voor de natuurontwikkeling. GLK is eigenaar van de diverse percelen en heeft als beheerder een grote ecologische kennis. Het waterschap Vallei en Veluwe is betrokken vanwege de kennis en verantwoordelijkheid als beheerder van het watersysteem en de grote watergangen. De gemeente Epe is verantwoordelijk voor de recreatie, ruimtelijk beleid en ontsluiting van het gebied.

Belanghebbenden bij het inrichtingsplan voor Emst-Achterhegge zijn tevens de omwonenden en ondernemers (m.n. agrariërs) in de omgeving van het projectgebied. Zij zijn meegenomen bij de totstandkoming van het inrichtingsplan. Het inrichtingsplan is van december 2020 tot en met 6 januari al voor het publiek in te zien geweest. In deze periode konden er vragen worden gesteld over - en opmerkingen worden gemaakt op - het inrichtingsplan voor Emst-Achterhegge. Vervolgens hebben er op 13 en 19 januari 2021 twee (digitale) informatiebijeenkomsten plaats gevonden tijdens welke geïnteresseerden en belanghebbenden hun vragen konden stellen. In totaal zijn er zeven reacties van omwonenden binnen gekomen met vragen over het ontwerp, de wijze van uitvoering, het watersysteem en het beheer. Door de provincie Gelderland is een samenvatting van de binnen gekomen reacties opgesteld (zie bijlage 7 bij dit wijzigingsplan). Geen van de vragen die is gesteld heeft geleid tot een wijziging in het ontwerp.

6.1.2 *Zienschijzen*

Het ontwerp van het wijzigingsplan wordt na de vaststelling door het college van B&W van de gemeente Epe voor een periode van zes weken ter inzage gelegd. In deze periode kan er formeel op het plan gereageerd worden door het indienen van een zienschijze.

Eventueel ingediende zienschijzen worden opgenomen in een 'Nota van Zienschijzen' en worden door het college van B&W meegewogen bij het nemen van het definitieve besluit over het wijzigingsplan. In de Nota van Zienschijzen wordt een inhoudelijke reactie op de zienschijze gegeven en wordt tevens aangegeven of (en zo ja hoe) de ingediende zienschijze heeft geleid tot aanpassingen van het wijzigingsplan.

6.2 Economische uitvoerbaarheid

Op grond van artikel 3.1.6 lid 1, sub f van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) dient bij de voorbereiding van een bestemming- of wijzigingsplan inzicht te worden gegeven naar de economische uitvoerbaarheid van het plan. Bij de vaststelling van het plan dient in principe een exploitatieplan vastgesteld te worden. Op basis van artikel 6.12, lid 2 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) kan besloten worden tot vaststelling van het bestemming- of wijzigingsplan zonder exploitatieplan indien het verhaal van de kosten van de grondexploitatie over de in het plan of besluit begrepen gronden anderszins verzekerd is.

Het voorliggende plan wordt gerealiseerd op initiatief van de Provincie Gelderland en in samenspraak met Geldersch Landschap en Kasteelen. De uitvoeringskosten zijn voor rekening van de initiatiefnemer (Provincie Gelderland).

Bijlagen

Bijlage 1 – Ontwerpkaart wijzigingsplan Emst-Achterhegge (december 2020)

Bijlage 2 – Hydrologische analyse Emst-Achterhegge (prov. Gelderland, okt. 2020)

Bijlage 3 – Bodemonderzoek Emst-Achterhegge (Eco Reest, april 2018)

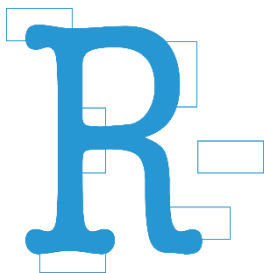
Bijlage 4a – Partijkeuringen grond Emst-Achterhegge (Lieveense, juni 2019)

Bijlage 4b – Partijkeuringen grond Emst-Achterhegge (Lieveense, december 2020)

Bijlage 5 – Verkennend waterbodemonderzoek (Lieveense, december 2020)

Bijlage 6 – Ecologische quickscan Emst-Achterhegge (Ecogroen, december 2020)

Bijlage 7 – Samenvatting reacties op ontwerp Emst-Achterhegge (januari 2021)

bureau Ruimtewerk

Thorbeckegracht 39

8011 VN Zwolle

t 038 425 43 21

f 038 425 43 28

KvK Zwolle 05063418

info@bureauruimtewerk.nl